

m.remissvar@regeringskansliet.se

kopia till

anna.cedrum@regeringskansliet.se

malin.johansson@regeringskansliet.se

Remiss av promemorian om genomförande av EU:s Engångsplastdirektiv och andra åtgärder för en hållbar plastanvändning – Svenskt Vattens synpunkter

Diarienummer M2020/02035

Bakgrund

I promemorian föreslås åtgärder för att genomföra Europaparlamentet och rådets direktiv (EU) 2019/904 av den 5 juni 2019 om minskning av vissa plastprodukters inverkan på miljön (engångsplastdirektivet). Det föreslås också andra åtgärder för att plast ska användas i cirkulära flöden, resurssmart och på ett sätt som minimerar läckaget till miljön.

Promemorian föreslår en stor bredd av krav inom olika områden. De krav som är närmast relevanta för VA-organisationerna är kravet på att producenter av våtservetter, sanitetsbindor, tamponger och tampongapplikationer, cigaretter och portionssnus får ett märknings- och informationskrav till konsumenter så att nedspolning av dessa varor minimeras. Märkning ska också ske av vilka effekter det får på reningsverken och miljön om produkterna spolas ner i avloppet.

Svenskt Vattens synpunkter - sammanfattning

Svenskt Vatten anser att promemorian är väl skriven och tar upp flera viktiga aspekter om nedskräpning och vikten av att minska nedspolning av våtservetter, sanitetsbindor, tamponger och tampongapplikationer, fimpar och portionssnus.

När det gäller de produktgrupper som innehåller engångsplast och som är mest relevant för VA-organisationerna anser Svenskt Vatten följande:

- **Svenskt Vatten tillstyrker** märknings- och informationskravet som riktas mot producenter av våtservetter, sanitetsbindor, tamponger och tampongapplikationer, fimpas och portionssnus om att inte dessa varor ska spolas ned i toaletten.
- **Svenskt Vatten tillstyrker** även informationskravet om att märkning också ska ske av vilka effekter det får på reningsverken och miljön om dessa produkter spolas ner i avloppet.
- **Svenskt Vatten anser därutöver att kommunala VA-organisationer inom systemet med producentavgifter** – enligt samma princip som för kommuner när det gäller nedskräpning, ska kunna ansöka om ersättning från Naturvårdsverket för de extrakostnader för VA som uppkommer efter nedspolning av våtservetter.

Svenskt Vattens synpunkter - detaljsynpunkter

Svenskt Vatten anser att kommunala VA-organisationer – på samma sätt som för kommuner när det gäller nedskräpning - ska kunna ansöka om ersättning från Naturvårdsverket för de extrakostnader för VA som uppkommer efter nedspolning av våtservetter.

Därför behöver i kapitel 1.6 Förslag till förordning om producentansvar för våtservetter i 10§ och kapitel 1.7 förslaget till förordning om nedskräpningsavgifter, 2§ samt 25- 27, 31- 32 och 34-35 §, kompletteras så att kommunala VA-organisationer kan kunna ansöka om ersättning från Naturvårdsverket för de extrakostnader för VA som uppkommer efter nedspolning för produktgruppen våtservetter. Finansieringen och redovisningen av VA:s verksamhet ska enligt 50 § vattentjänstlagen hållas skild från övrig kommunal skatte- och avgiftsfinansierad verksamhet och VA:s extrakostnader kan exempelvis uppstå i reningsverk som är gemensamt för flera kommuner och i dessa kommuners egna ledningsnät. Se nedan för förslag hur dessa bestämmelser bör omformuleras, se nedan ny text är **gulmarkerad**.

Kapitel 1.6 Förslag till förordning om producentansvar för våtservetter

Mål för minskad nedskräpning

Svenskt Vatten anser att målet i 10 § behöver ändras, miljöproblemet idag är knappast nedskräpningen utomhus av våtservetter utan istället att våtservetter spolas ned i toaletten som då orsakar ökade kostnader och stopp i ledningsnät, maskinhaverier i pumpstationer och reningsverk, miljöbelastning i form av utsläpp av orenat avloppsvatten medan reparationer pågår samt ökade rensmängder och avfallskostnader för VA-organisationerna.

10§ behöver därför omformuleras till följande: **ny text är gulmarkerad**.

10 § I fråga om våtservetter är målet att nedspolning av våtservetter till en kommunal VA-anläggning utomhus senast år 2030 ska vara försumbar. Hur stor nedskräpningen är ska bedömas utifrån de skräpmätningar som Naturvårdsverket utför enligt 35 § förordningen (2021:XX) om nedskräpningsavgifter.

Kapitel 1.7 Förslag till förordning om nedskräpningsavgifter

Förordningens syfte

2 § Syftet med denna förordning är att minska negativ påverkan på miljön från nedskräpning av engångsplastprodukter genom att producenterna tar sitt ekonomiska ansvar för städning av engångsplastprodukter i utomhusmiljöer samt för de extrakostnader som uppkommer för de kommunala VA-organisationerna vid nedspolning av engångsplastprodukter.

Ersättning till kommuner för städning i utomhusmiljöer

25 § De produktavgifter som har betalats in ska fördelas mellan kommunerna och betalas ut till dem (ersättning för städning av engångs-plastprodukter i utomhusmiljöer samt för de extrakostnader som uppkommer för de kommunala VA-organisationerna vid nedspolning av engångsplastprodukter.).

Minst 80 procent av intäkterna från produktavgifterna ska fördelas mellan kommunerna och de kommunala VA-organisationerna och betalas ut till dem utifrån hur många invånare som var folkbokförda i respektive kommun den 1 november året innan pengarna betalas ut till kommunen (ersättning till en kommun utifrån invånarantal).

Högst 20 procent av intäkterna från produktavgifterna ska efter ansökan fördelas mellan och betalas ut till kommuner med besöksnäring som leder till särskilda nedskräpningsproblem (ersättning till en kommun med besöksnäring).

26 § Produktavgifterna ska fördelas mellan och betalas ut till kommunerna och kommunala VA-organisationer en gång per kalenderår.

Vad ersättningen får användas till

27 § Ersättningen för att städa upp engångsplastprodukter i utomhusmiljöer och som betalats ut till en kommun eller kostnader för kommunala VA-organisationer ska användas till verksamhet som avser att

1. städa upp de engångsplastprodukter som omfattas av avgiftsskyldigheten enligt 11 och 12 §§ som skräpats ned på de platser som kommunen har renhållningsansvar för enligt lagen (1998:814) med särskilda bestämmelser om gaturenhållning och skyltning,
2. transportera bort och behandla det avfall som städats upp enligt 1,
3. administrera och planera den verksamhet som avses i 1 och 2, och
4. samla in och rapportera uppgifter som ska redovisas enligt 32 §.
5. rensa ledningsnät, åtgärda driftstopp i pumpstationer samt åtgärda driftstopp i reningsverk samt omhändertagande av gallerrens i reningsverk som uppkommer för de kommunala VA-organisationerna vid nedspolning av engångsplastprodukter.

Verksamheten ska bedrivas året efter det att pengarna betalats ut till kommunen.

Beslut

31 § Naturvårdsverket beslutar om

1. hur mycket av intäkterna från produktavgifterna som ska utgöra ersättning till kommuner eller kommunala VA-organisationer utifrån invånarantal respektive ersättning till en kommun med besöksnäring, och
2. fördelningen mellan kommunerna eller kommunala VA-organisationer och utbetalningen till dem.

Naturvårdsverkets beslut om utbetalning av ersättning till en kommun med besöksnäring får förenas med villkor.

Redovisning av uppgifter från kommunerna eller kommunala VA-organisationer

32 § En kommun som fått ersättning för att städa upp engångsplastprodukter i utomhusmiljöer eller kommunala VA-organisationer kostnader ska senast den 31 mars året efter det att verksamheten bedrevs till Naturvårdsverket redovisa

1. de kostnader kommunen haft föregående år för verksamhet som avses i 27 §,
2. en uppskattning av vikten i kilogram på de fäppar som städats upp, och
3. hur det uppstädade avfallet har behandlats.
4. en uppskattning av vikten i kilogram torrvikt på de våtservetter som omhändertagits i reningsverket.
5. hur det omhändertagna avfallet har behandlats av VA-organisationen.

Återbetalning av avgifter som betalats ut till en kommun eller kommunala VA-organisationer

34 § Om en kommuns eller en kommunal VA-organisation totala kostnader under ett kalenderår för den verksamhet som omfattas av 27 § understiger det belopp som har betalats ut till kommunen ska kommunen eller en kommunal VA-organisation betala tillbaka mellanskillnaden till Naturvårdsverket.

Skräpmätning

35a § Naturvårdsverket ska senast den 1 juni 2024 och därefter vart tredje år göra en nationell mätning av det skräp som förekommer på de platser som kommunen har renhållningsansvar för enligt 2 och 4 §§ lagen (1998:814) med särskilda bestämmelser om gaturenhållning och skyltning. Naturvårdsverket ska mäta antal föremål som totalt skräpats ner. Av dessa produkter ska följande produktkategorier mätas individuellt:

1. ballonger,
2. engångsplastlock till muggar,
3. engångsplastlock till matlådor för snabbmat,
4. fäppar,
5. flexibla omslag,
6. matlådor som är engångsplastprodukter,
7. muggar som är engångsplastprodukter,
8. plastflaskor som rymmer mindre än 0,6 liter,
9. plastflaskor som rymmer mer än 0,6 liter,

10. andra dryckesbehållare än plastflaskor som rymmer mindre än 0,6 liter,
11. andra dryckesbehållare än plastflaskor som rymmer mer än 0,6 liter,
12. portionssnus,
13. tunna plastbärkassar

35b § Naturvårdsverket ska senast den 1 juni 2024 och därefter vart tredje år göra en nationell mätning av det skräp som spolats ned i det kommunala avloppsnätet.

Naturvårdsverket ska mäta antal kg torrvikt föremål som totalt spolats ner och som avskiljs som gallerrens vid reningsverket. Av dessa produkter ska följande produktkategorier mätas individuellt i kg torrvikt:

14. våtservetter

Elisabeth Unell
Ordförande
Svenskt Vatten

Pär Dalhielm
VD
Svenskt Vatten